

Čas přípravy
30 minut

Čas realizace
120 minut

Prostor
kdekoliv

Roční období
kdykoliv

Počet účastníků
5 a více

Věková kategorie
15+

DIVADLO FÓRUM

Obecný cíl:

Rozvoj těchto kompetencí: k řešení problémů, ke komunikaci, pracovní, sociální a personální, občanská.

Konkrétní cíl:

Lepší orientace při řešení životních situací, rozpoznat možnost vlastním jednáním situace ovlivňovat a měnit, pochopit a porozumět názorům a jednáním druhých lidí, dokázat se do nich vcítit, uvědomit si, že situace mohou mít více správných řešení, nebýt lhostejný k problémům jiných lidí, získat odvahu postavit se konfliktu či problému a řešit ho.

Motivace:

Divadlo Fórum je formou divadla ve výchově, která otevírá divákovi možnost ovlivnit průběh jednání. Využívá krátkého konfliktního divadelního příběhu, který zrcadlí otázky či problémy lidí, a aktivního přístupu diváků k pozitivní změně v jejich chování. Diváci jsou vybízeni k tomu, aby vstoupili na jeviště a pokusili se svým zásahem nepříznivý průběh jednání zvrátit. Témata jsou volena tak, aby byla pro skupinu diváků aktuální a zajímavá, neboť bezprostřední zájem na problému je základním předpokladem pro aktivní účast diváků na jeho řešení, je tím, co boří bariéry mezi hercem a divákem, co odvádí pozornost od přílišné sebekontroly, od obavy a studu aktivně vstoupit do děje a pokusit se ho zvrátit. Dochází k diskusi o chování lidí – herců, k pochopení daného problému a jeho řešení či k vyřešení a k větší empatii.

Legenda:

Planeta Pomoc – viz příběh v úvodu metodiky.

Potřeby:

Různé rekvizity podle příběhu – běžně používané věci.

Provedení:

Obsahem krátkých her bývají běžné životní situace, do kterých se kdokoliv z nás může kdykoliv dostat, které obsahují problémy týkající se vztahů jak mezi vrstevníky, tak mezi rodiči a dětmi či partnery. Témata pak vycházejí z potřeb té skupiny, které se představení hraje. Hodně záleží na volbě postav, příběhu, situace. Účastníkům se lépe hraje to, co sami znají, situace a postavy, do kterých se mohou vcítit. Postavy příběhu rozdělte mezi herce tak, aby charakterově nebyly shodné, tzn. aby herec byl nucen reagovat jinak, než by v dané situaci reagoval sám v reálném životě, aby musel přemýšlet o vlastnostech své postavy a přizpůsobil tomu svůj výstup. Nutná je závěrečná reflexe.

Divadlo Fórum má tři základní zásady:

1. Skupinou „herců“ jsou divákům přehrávány různé životní situace, které v určité míře obsahují konflikt.
2. Diváci mají možnost zastavit herce slovem STOP v situaci, kdy mají pocit, že lze konfliktu určitým jednáním předejít, toto jednání navrhnou a nechají danou situaci zahrát znovu.
3. Diváci mají možnost sami vstoupit do herního prostoru, převzít některou z rolí a nechat přehrát situaci znovu.

Pravidla Divadla Fórum:

- Nesmí dojít k proměně charakteru postavy (z tiché a bojácné dívky se nesmí stát dívka průbojná a otevřená).
- Nesmí být použito kouzlo (míníme tím např. milionovou výhru v loterii, která zachrání protagonistu před finančním krachem).
- Nesmí se objevit fyzické násilí a sex.
- Nikdo z diváků nebude přemlouván ke vstupu do role, pokud sám nechce.

Ústřední postavou Divadla Fórum je tzv. protagonista, utlačovaný. Je to on, kdo se dostává do větších a větších problémů, které sám však nedokáže řešit. Vztahy mezi jednotlivými postavami jsou založeny na principu podřízenosti a nadřízenosti a na hledání způsobu, jak se vlastním jednáním z podřízeného postavení vymanit.

Důležitou postavou Divadla Fórum je „Joker“, který zprostředkovává kontakt mezi herci a diváky, řídí celou akci, uvádí ji, vysvětluje princip divadla, představuje postavy, má za úkol motivovat diváky, vnímat jejich připomínky, zastavovat děj podle jejich pokynů a umožňovat jim vstup na jeviště. Jeho úkolem je tedy udržet linii celé akce, vést diskusi a směřovat ji i vracet k řešenému problému. Role Jokera vyžaduje velké soustředění a schopnost rychle reagovat na vzniklé situace, na vzniklou atmosféru, kdy jednou musí povzbuzovat, jindy tlumit aktivitu diváků, často je nucen na místě improvizovat a vytvářet nové postupy pro aktuální skupinu.

Vedlejší role ztvárňují „herci“. Ti vystupují v rolích a jejich úkolem je přesně přehrát situaci, jež musí být zafixována tak, že ji herci mohou na přání diváků téměř přesně zopakovat. Herci hrají postavu určitého charakteru a jejich úkolem

je udržet charakter postavy a jednat vždy v rámci tohoto charakteru. Diváci mají za úkol najít řešení pro konkrétní postavu tak, aby nezměnili její charakter, naproti tomu herci mají za úkol improvizovat a v rámci postavy reagovat na nově se vyvíjející situaci, přijmout nového partnera, reagovat na něj a pomoci mu při hraní. Dále herci podle pokynů Jokera komunikují s diváky v roli, odpovídají na otázky kladené postavám, diskutují o nabízeném řešení, odmítají ho, jde-li proti charakteru postavy, nebo dokonce mohou vystoupit z role a komunikovat sami za sebe. Znakem jejich postavy bývá tzv. zástupná rekvizita (šátek, sklenice, bunda...). Jsou vždy podřízeni Jokerovi.

Aktivními účastníky celé akce jsou diváci. Diváky zůstávají pouze při prvním provedení. Při druhém si již mohou vybrat, zda zůstanou diváky a budou pouze navrhnout hercům změny v jednání postav, kteří je budou podle těchto pokynů realizovat, nebo se stanou herci, vstoupí na jeviště, převezmou roli a pokusí se změnu zahrát sami. Ostatní diváci tyto změny schvalují a vyjadřují se k nim. Akci zastavují vykřiknutím slova STOP. Pro diváky platí totéž, co pro herce, že akci řídí Joker, který má i poslední slovo.

Pro představu uvádíme možná témata pro věk 15+: šikana ve škole, autonehoda, konflikt s úředníkem, nepřímý účastník rvačky nebo krádeže, můj nejlepší kamarád bere drogy...

Více informací najdete na: <http://svp.muni.cz/ukazat.php?docId=68>

Tato aktivita přibližuje Ideály Pionýra. Pomoc, Poznání a Pravda.

Přístup k dětem se specifickými vzdělávacími potřebami:

Zrakově postižení – hraní divadla v dobře osvětleném prostředí. Pro těžší stupeň nevhodné.

Sluchově postižení – formou pantomimy + titulků. Jednoduché problémy k řešení.

Pohybově postižení – bez omezení.

Mentálně postižení – nevhodné.

Řečově postižení – bez omezení. Jen dát dostatečný prostor na komunikaci mezi herci a diváky. Jednoduché problémy k řešení.

Obtížně vychovatelní – striktní hranice a pravidla při práci. Důrazně dohlížet na dodržení tématu.

Jedinci se specifickými poruchami učení a chování – bez omezení.

Pozor na:

Striktně dodržovat zásady divadla. Může se stát, že příběh či postavy vystihují krizovou situaci, ve které se někdo z účastníků již nacházel nebo nachází: šikana, rozvod rodičů, živelná pohroma, finanční problémy, závislost). Divadlo mu může pomoci zpracovat situaci, vidět ji jinými očima, vidět reakce a chování ostatních. Přesto by měl být nablízku zkušený vedoucí, příp. psycholog či výchovný poradce, pro případ neadekvátní reakce.

Moje poznámky: